

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/80
4721 S. TMK/83

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ
Esas No. 2024/7539
Karar No. 2024/9899
Tarihi: 24.06.2024

- İŞYERİ SENDİKA TEMSİLCİSİ ATANMA YETKİSİNİN TÜZÜKLE ŞUBELERE DEVREDİLEBİLECEĞİ
- İŞYERİ SENDİKA TEMSİLCİLERİNİN SENDİKA ZORUNLU ORGAN ÜYESİ OLMADIĞI
- İŞYERİ SENDİKA TEMSİLCİLERİNİN SEÇİLMİŞ YÖNETİCİ SIFATINA SAHİP ÜYE STATÜSÜNDE OLMADIĞI
- ATAMA YETKİSİ OLAN ORGANIN GÖREVDEN DE ALABİLECEĞİ

ÖZETİ: Somut uyuşmazlıkta, davalı Sendika Tüzüğü'nün 41 inci maddesi uyarınca işyeri sendika temsilciliklerine atama yapılması yetkisinin şube yönetim kurullarına devredildiği, yine Tüzük'ün32 nci maddesinde işyeri sendika temsilcilerini atama ve gerekli gördüğü hâllerde değiştirme yetkisinin Şube Yönetim Kurullarının görev ve yetkileri arasında sayıldığı görülmektedir. Temsilci olarak görev yapan kişiler, sendika zorunlu organ üyesi olmadığı gibi seçilmiş yönetici sıfatını haiz üyeler arasında da yer almamaktadır.

Bu anlamda Sendika Tüzüğü'ne göre temsilci atama yetkisi ve aynı şekilde görevden alma yetkisi Sendika Şube Yönetim Kurulunda olduğu gibi takdir hakkı da atamayı gerçekleştiren organa aittir. Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre davanın reddine karar verilmesi gerekirken, Bölge Adliye Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Taraflar arasındaki sendika yönetim kurulu kararının iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin dava dışı işverene ait işyerinde 2019 yılından itibaren davalı Türkiye Ticaret, Kooperatif, Eğitim, Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası (Tez-Koop-İş Sendikası) işyeri sendika temsilcisi olarak görev yapmakta iken Tez-Koop-İş Sendikası 1 No.lu Şube Başkanlığının 30.06.2021 tarihli ve 2021/28 sayılı kararı ile temsilcilik görevinden alındığını, Tez-Koop-İş Sendikası 1 No.lu Şube Başkanlığının bu kararının müvekkiline tebliğ edilmediğini, görevden alınma nedeninin bildirilmediğini, görevden alınmadan önce müvekkiline herhangi bir isnatta bulunulmadığını ve savunmasının alınmadığını beyanla Tez-Koop-İş Sendikası İstanbul 1 No.lu Şubesinin 30.06.2021 tarihli ve 2021/28 sayılı kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının Tez-Koop-İş Sendikasının yetkili olduğu dava dışı işverene ait mağaza işyerine 05.07.2019 tarihinde işyeri sendika temsilcisi olarak atandığını, davacının temsilcilik görevini sürdürürken bağlı bulunduğu İstanbul 1 No.lu Şubenin gerçekleşen Olağanüstü Genel Kurulunda mevcut şube başkanının seçimi kaybettiğini, yerine şube başkanı olarak farklı bir üyenin seçildiğini, seçimi kaybeden şube başkanı tarafından işyerinde imzalanan toplu iş sözleşmesinin geri çekilmesi talebiyle işçilerden imza toplandığını, davacının seçimi kaybeden şube başkanı tarafından yeni seçilen yönetim aleyhine yürütülen faaliyetlere gizli destek verdiğini, davacının sendika temsilciliği görevinden haklı nedenle alındığını beyanla davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının dosyaya sunduğu tek ispat vasıtasının tanık beyanı olduğu, Mahkemece dinlenen tek davacı tanığının davacının nişanlısı olduğu, dosyada davacının iddiasını destekler nitelikte başkaca delil bulunmadığı, salt tanık beyanının davanın kabul edilebilmesi için yeterli görülmediği, ayrıca davacının seçimle belirlenen bir temsilci olmadığı, Sendikanın gerekli gördüğü hâllerde temsilciyi görevden alma yetkisinin

açıkça Sendika Tüzüğü'nde yer aldığı, Mahkemece yerindelik denetimi yapılamayacağı da gerekçe gösterilerek davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; işyeri sendika temsilciliği görevinden alınan davacıya bu kararın tebliğ edilmediğini ve savunmasının alınmadığını, Sendikanın keyfi karar veremeyeceğini, İlk Derece Mahkemesinin ispat külfetini davacıya yüklemesinin anlaşılmadığını, sendikanın dava konusu iptal kararını gerekçelendirip ispatlaması gerektiğini, davacının toplantıya katılmadığı gerekçesi ile temsilcilikten alınmasının ölçüsüz bir müeyyide olduğunu, asıl sebebin sendika üyelerinin toplu iş sözleşmesine karşı imza toplayıp itiraz etmelerinden kaynaklandığı ancak davacının sendika işyeri temsilcisi olması vasfının bunu gerektirdiğini belirterek İlk Derece Mahkemesinin kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının temsilcilik görevinden alınmadan önce usulsüz bulunan eyleminin ne olduğu hakkında bilgilendirilmediğini, davacının savunma vermesine ilişkin herhangi bir bildirim yapılmadığını, davacının görevden alınmasını gerektirecek ağırlıkta bir davranışının bulunup bulunmadığı ve bu davranışının sebebine ilişkin olarak herhangi bir beyanının alınmadığını, davalı Sendika Tüzüğü'nün 41 inci maddesinde Şube Yönetim Kuruluna görevden alma yetkisi tanınmış ise de bu yetkinin sınırsız ve sebepsiz olarak kullanılamayacağını, kişinin savunma hakkının kısıtlanamayacağını, davalı Sendikanın görevden alma yetkisini kullanması gerektiren hâllerin neler olduğunu somut, açık ve tartışmasız bir şekilde ortaya koyamadığını, davacının savunması almaksızın işlem tesisinde hukuka uyarlık olmadığını gerekçe göstererek davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) nci alt bendi gereğince İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve esas hakkında yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde; Sendika Tüzüğü'nün 41 inci maddesinde işyeri sendika temsilcisini atama yetkisinin Şube Yönetim Kuruluna verildiğini,

kötüye kullanılması durumu dışında atama yetkisi olan Kurulun görevden alma yetkisinin de bulunduğunu, davacının görevi ile bağdaşmayan eylemleri ve görevini kötüye kullandığını tespiti üzerine görevden alındığını, Mahkemece yerindelik denetimi yapılamayacağını, sendikayı temsil eden davacının sendika yönetimine muhalif tutum sergilemesinin yerinde olmadığını beyanla kararın bozulmasına karar verilmesini istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, işyeri sendika temsilcisi olarak görev yapan davacının, bu görevinden alınmasına ilişkin Sendika Yönetim Kurulu kararının iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun "Diğer kanunların uygulanması" kenar başlıklı 80 inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kuruluşlar hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 4721 sayılı Kanun ile 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır."

2. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Kararın iptali" kenar başlıklı 83 üncü maddesi de şöyledir:

"Toplantıda hazır bulunan ve kanuna veya tüzüğe aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına katılmayan her üye, karar tarihinden başlayarak bir ay içinde; toplantıda hazır bulunmayan her üye kararı öğrenmesinden başlayarak bir ay içinde ve her hâlde karar tarihinden başlayarak üç ay içinde mahkemeye başvurmak suretiyle kararın iptalini isteyebilir."

Diğer organların kararlarına karşı, dernek içi denetim yolları tüketilmedikçe iptal davası açılmaz.

Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır."

3. Sendika Tüzüğü'nün "*Şube Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri*" kenar başlıklı 32 nci maddesinin birinci fıkrası ile bu fıkranın (i) bendi şöyledir:

"Şubeyi temsil görev ve yetkisi Şube Yönetim Kurulu adına Şube Başkanı tarafından kullanılır. Kanunların, Sendika Tüzüğü'nün ve Sendika Genel Yönetim Kurulu'nun verdiği yetki çerçevesinde şubenin yönetilmesi şube yönetim kuruluna aittir. Şube Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

...

i) İşyeri sendika temsilcisi veya Baştemsilcilerini atar, gerekli gördüğü hallerde değiştirir. Bu gelişmeyi Genel Merkeze bildirir.

..."

4. Sendika Tüzüğü'nün "*İşyeri Sendika Temsilciliği*" kenar başlıklı 41 inci maddesi ise şöyledir:

"Genel Yönetim Kurulu, Sendikanın Toplu İş Sözleşmesi yetkisinin kesinleştiği işyerlerine temsilci atama yetkisini tüzüğün bu maddesi ile Şube Yönetim Kurullarına

devretmekle birlikte; Şube tarafından atanan temsilcinin Anatiüzük amaç ve ilkelerine, sendikal dayanışma ve işyeri gereklerine uygunluk vb. Nitelikleri taşımadığının ya da sonradan bu nitelikleri kaybettiğinin anlaşılması halinde, temsilciyi görevden almak ve yenisini atamak yetkisini haizdir.

Şube Yönetim Kurulları Temsilci Yönetmeliğine uygun olarak temsilci atadıktan sonrası atamanın bir suretini Genel Merkeze Bildirmek zorundadır."

4. 6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

3. Değerlendirme

1. Sendika 1 No.lu Şube Başkanlığı Yönetim Kurulunun dava konusu 30.06.2021 tarihli ve 2021/28 sayılı kararı, "*Şube Yönetim kurulumuzun kararı ile aşağıda isim ve mağazası belirtilen işyeri sendika temsilcilerimizin işyeri sendika temsilcilik görevleri bugün itibari ile sona erdirilmiştir.*" şeklindedir. Davacı hukuka aykırı olduğu gerekçesi ile anılan kararın iptalini talep etmektedir.

2. Somut uyuşmazlıkta, davalı Sendika Tüzüğü'nün 41 inci maddesi uyarınca işyeri sendika temsilciliklerine atama yapılması yetkisinin şube yönetim kurullarına devredildiği, yine Tüzük'ün 32 nci maddesinde işyeri sendika temsilcilerini atama ve gerekli gördüğü hâllerde değiştirme yetkisinin Şube Yönetim Kurullarının görev ve yetkileri arasında sayıldığı görülmektedir. Temsilci olarak görev yapan kişiler, sendika zorunlu organ üyesi olmadığı gibi seçilmiş yönetici sıfatını haiz üyeler arasında da yer almamaktadır.

3. Bu anlamda Sendika Tüzüğü'ne göre temsilci atama yetkisi ve aynı şekilde görevden alma yetkisi Sendika Şube Yönetim Kurulunda olduğu gibi takdir hakkı da atamayı gerçekleştiren organa aittir. Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre davanın reddine karar verilmesi gerekirken, Bölge Adliye Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

24.06.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.